Socialutskottets betänkande

1981/82:27

om socialstyrelsens tillsyn över hälso- och sjukvårdspersonalen m. m. (prop. 1981/82:60 i vissa delar)

Propositionen m. m.

I proposition 1981/82:60 har regeringen (socialdepartementet), såvitt nu är i fråga (momenten 1, 3 och 4 i hemställan i propositionen), föreslagit riksdagen att anta följande vid propositionen fogade lagförslag, nämligen förslag till

1. lag om ändring i lagen (1980:11) om tillsyn över hälso- och sjukvårdspersonalen m. fl.,

3. lag om upphävande av lagen (1958:428) om ympning mot smittkoppor,

4. lag om ändring i narkotikaförordningen (1962:704).

Det vid moment 1 angivna lagförslaget har granskats av lagrådet.

Propositionen i övrigt, nämligen ett förslag om att riksdagen skall anta ett vid propositionen fogat förslag till lag om ändring i lagen (1960:409) om förbud i vissa fall mot verksamhet på hälso- och sjukvårdens område (moment 2 i hemställan i propositionen), kommer att behandlas av utskottet i början av år 1982.

I samband med behandlingen av förslaget till lag om ändring i lagen (1980:11) om tillsyn över hälso- och sjukvårdspersonalen m. fl. behandlar utskottet den under allmänna motionstiden år 1981 väckta motionen 1980/81:253 av Anna-Greta Skantz m. fl. (s) om inspektion av privatpraktiserande läkares och tandläkares verksamhet.

Förslaget till lag om ändring i lagen (1980:11) om tillsyn över hälso- och sjukvårdspersonalen m. fl., m. m.

Bakgrund

Enligt lagen (1980:11) om tillsyn över hälso- och sjukvårdspersonalen m. fl. (i det följande kallad tillsynslagen) har socialstyrelsen tillsyn över personal inom hälso- och sjukvården. Tillsynen omfattar bl. a. personal vid sjukhus och andra inrättningar för vård av patienter som drivs av det allmänna eller av enskilda efter särskilt tillstånd, den som i annat fall i egenskap av legitimerad yrkesutövare (t. ex. leg. läkare och leg. tandläkare) meddelar vård åt patienter eller tillhör personal som biträder en sådan yrkesutövare i vården samt vissa andra grupper (1 §). Socialstyrelsen eller den som styrelsen förordnar har rätt att inspektera hälso- och sjukvårdsper-

verksamhet (4 §). Den som tillhör hälso- och sjukvårdspersonalen skall efter anmaning lämna socialstyrelsen de handlingar och upplysningar om verksamheten som styrelsen behöver för sin tillsyn. I sådan anmaning får vite föreläggas (7 §).

Inspektionsrätten reglerades tidigare i lagen (1975:100) med vissa bestämmelser för personal inom hälso- och sjukvård m. fl. Denna lag ersattes år 1980 av tillsynslagen. Inspektionsbestämmelserna i den äldre lagen överfördes därvid i huvudsak oförändrade. I den nya lagen saknas dock en straffbestämmelse som fanns i 1975 års lag för den som hindrade eller undandrog sig inspektion.

Justitiekanslern har i ett ärende angående klagomål mot vissa befattningshavare vid socialstyrelsen för deras uppträdande i samband med en inspektion av en privat läkarmottagning år 1979 framfört vissa synpunkter om tillämpningen av 1975 års lag (dnr 2347-79-21) och därvid bl. a. konstaterat att bestämmelser om bl. a. polishandräckning för genomförande av en inspektion inte fanns.

Propositionsförslaget

Med anledning av de påpekanden som justitiekanslern gjort i ovannämnda sammanhang föreslås i propositionen att vissa tillägg och förtydliganden görs i tillsynslagen.

Sålunda föreslås att bestämmelserna i 4 § tillsynslagen – om rätt för socialstyrelsen eller den som styrelsen förordnar att inspektera hälso- och sjukvårdspersonalens verksamhet – skall utökas med bestämmelser dels om att den som utför inspektion därvid äger tillträde till lokaler där hälso- och sjukvårdspersonalens verksamhet bedrivs och har rätt att tillfälligt omhänderta handlingar, prover och annat material som rör verksamheten, dels om att den vars verksamhet inspekteras är skyldig att lämna det biträde som behövs vid inspektionen.

Bestämmelserna i 7 § tillsynslagen om skyldighet för den som tillhör hälso- och sjukvårdspersonalen att efter anmaning lämna socialstyrelsen handlingar och upplysningar om verksamheten som socialstyrelsen behöver för sin tillsyn föreslås utökade till att även avse prover och annat material som rör verksamheten.

I en ny paragraf, 46 §, föreslås att bestämmelser intas om att den som utför inspektion skall ha rätt att av polismyndighet få det biträde som behövs för att inspektionen skall kunna genomföras.

Härjämte föreslås vissa andra ändringar i tillsynslagen.

De avsedda lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 1982.

Motionen

I motion 1980/81:253 av Anna-Greta Skantz m. fl. (s) framhålls – mot bakgrund av att justitiekanslern i ovannämnda sammanhang anfört att han ansett att gällande lagbestämmelser saknar en klar bestämmelse om skyldighet för läkare att underkasta sig inspektion – behovet av en förstärkning av socialstyrelsens rätt att inspektera privatpraktiserande läkares verksamhet. Detta behov föreligger enligt motionärerna också i fråga om inspektion av privatpraktiserande tandläkares verksamhet och de begär därför i motionen att bestämmelserna om socialstyrelsens rätt att inspektera privatpraktiserande läkares och tandläkares verksamhet skall ses över.

Utskottet

Utskottet tillstyrker de i propositionen föreslagna ändringarna i tillsynslagen.

Genom de föreslagna ändringarna i 4 § och den föreslagna nya paragrafen, 46 §, i tillsynslagen tillgodoses syftet med motion 1980/81:253. Motionen påkallar därför inte någon riksdagens åtgärd.

Övriga i ärendet aktuella lagförslag

Bestämmelser om skyldighet att undergå ympning mot smittkoppor, m. m. finns i lagen (1958:428) om ympning mot smittkoppor. Mot bakgrund av att världshälsoorganisationen (WHO) numera förklarat att smittkopporna är utrotade föreslås genom förslaget till lag om upphävande av nämnda lag att lagen skall upphöra att gälla vid utgången av år 1981.

Förslaget till lag om ändring i narkotikaförordningen (1962:704) avser ändringar av i huvudsak formell natur. Ikraftträdandet föreslås ske en vecka efter publicering i Svensk författningssamling.

Utskottet tillstyrker de båda lagförslagen.

Utskottets hemställan

Utskottet hemställer

1. beträffande *lagförslagen*

att riksdagen med bifall till propositionen, såvitt nu är i fråga, antar vid propositionen fogade förslag till

a) lag om ändring i lagen (1980:11) om tillsyn över hälso- och sjukvårdspersonalen m. fl.,

b) lag om upphävande av lagen (1958:428) om ympning mot smittkoppor,

c) lag om ändring i narkotikaförordningen (1962:704),

2. beträffande *översyn av bestämmelserna om socialstyrelsens rätt att inspektera viss verksamhet*
att riksdagen avslår motion 1980/81:253.

Stockholm den 9 december 1981

På socialutskottets vägnar
GÖRAN KARLSSON

Närvarande: Göran Karlsson (s), Gabriel Romanus (fp), Karl Leuchovius (m), Rune Gustavsson (c)*, Anna-Greta Skantz (s)*, Blenda Littmarck (m), Kjell Nilsson (s), Karin Israelsson (c), Kersti Swartz (fp), Anita Bräkenhielm (m), Stig Alftin (s), Gunhild Bolander (c), Maria Lagergren (s), Anita Persson (s) och Sverre Palm (s).

* Ej närvarande vid betänkandets justering.

GOTAB 70029 Stockholm 1981